

JOURNAL OF HOSPITALITY AND TOURISM ISSUES

Türkiye’de Turizmin Etkileri Konusunda Yerel Halkın Bakış Açısını Konu Alan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili*

Rezan ÇIKRIK¹, Prof. Dr. İbrahim YILMAZ², Lutfullah Sadi TOPRAK³

Research Article
Jel Kod: L83, J32

Article History: Received 27/10/2019
Accepted 27/11/2019

Referans: Çıkrık, R., Yılmaz, İ & Toprak, L. S. (2019). Türkiye’de Turizmin Etkileri Konusunda Yerel Halkın Bakış Açısını Konu Alan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili, *Journal of Hospitality and Tourism Issues*. Vol.1 No.1. 17-29.

Özet

Türkiye’nin farklı turizm destinasyonlarında turizmin gelişmesiyle birlikte olumlu ve olumsuz pek çok etki ortaya çıkmıştır. Bu etkiler genellikle çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel etkiler şeklinde kategorize edilmektedir. Bu konuda çok sayıda bilimsel çalışma yapıldığı ve ağırlıklı olarak yerel halkın söz konusu etkilere ilişkin bakış açısının ortaya konulduğu bilinmektedir. Ancak bu çalışmaları bibliyometrik bakış açısıyla çeşitli kriterlere göre bir arada analiz eden çalışma sayısı oldukça sınırlıdır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, Türkiye’de turizmin etkileri konusunda yerel halkın bakış açısını ele almış lisansüstü tezlerin çeşitli kriterlere göre bibliyometrik yöntemle analiz edilmesidir. Çalışmada 2000-2017 yılları arasında turizmin etkileri konusunda yerel halkın görüşlerini ortaya koyan 85 adet lisansüstü tez analiz edilmiştir. Analizlerde tezlere ilişkin “yıl”, “tür”, “yayımlandığı üniversite”, “hazırladığı enstitü ve anabilim dalı”, “danışman unvanı”, “araştırma alanı” ve “temel bulgular” kriterleri kullanılmıştır. Analizler sonucunda en fazla tezin 2014 ve 2015 yıllarında yazıldığı ve tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu belirlenmiştir. En fazla tezin Gazi Üniversitesinde hazırlandığı, tezlerin çoğunlukla sosyal bilimler enstitüleri bünyesindeki turizm işletmeciliği ana bilim dallarında çalışıldığı saptanmıştır. En fazla tez yürüten tez danışmanı unvanının Yrd. Doç. Dr./Dr. Öğr. Üyesi olması dikkat çekmektedir. Araştırma evreni olarak en çok tercih edilen illerin sırasıyla Antalya, Muğla ve İzmir olduğu belirlenmiştir. Son olarak, yerel halkın turizmin etkilerine yönelik yaklaşımlarının genel anlamda olumlu olduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar kelimeler: Turizmin Etkileri, Yerel Halk, Bibliyometri, Lisansüstü Tezler, Türkiye.

Bibliometric Profile of Postgraduate Theses Related to Impacts of Tourism from the Perspective of Local People

Abstract

Many positive and negative impacts have emerged with the development of tourism in the different destinations of Turkey. Usually, these impacts are categorized as environmental, economic, and socio-cultural. It is seen that; many scientific studies have been done about this subject and mainly the subject is revealed with the local people’s point of view. However, the number of studies that analyze these studies, according to various parameters is rather limited. Thus, the purpose of this study is to analyze post-graduate theses according to various parameters with the bibliometric method. In the study, 85 post-graduate theses prepared between the years of 2000-2017 have been analyzed. While analyzing, "year", "type", "published university", "institute", "published department", "the degree of the advisor", "research area" and "key

* Bu çalışma Rezan ÇIKRIK’ın “Türkiye’de Turizmin Etkileri Konusunda Yerel Halkın Bakış Açısını Ortaya Koyan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi” isimli yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi S.B.E. Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, rezzanneu@hotmail.com, Orcid ID: 0000-0002-1465-8546.

² Prof. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi/iyilmaz@nevsehir.edu.tr. Orcid ID: 0000-0003-1493-5379.

³ Sorumlu Yazar: Öğr. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/lutfullahsaditoprak@yyu.edu.tr. Orcid ID: 0000-0002-3079-920X.

findings” were used. According to the results, most of the theses were written in the years of 2014 and 2015, were written in the area of master's degree, and are written in Gazi University. Most theses are prepared intensively in the institutes of social sciences and the departments of tourism management. Also, the degree of the advisor is mostly assistant professor and the most preferred destinations as research areas are respectively Antalya, Muğla and İzmir. Finally, local people's attitudes and perceptions towards the impacts of tourism are generally positive.

Keywords: Impacts of Tourism, Local People, Bibliometric, Postgraduate Theses, Turkey.

1. GİRİŞ

Türkiye’de turizmin etkilerine yönelik bilimsel araştırmaların çoğunlukla yerel halkın bakış açısıyla ele alındığını söylemek mümkündür. Bir bölge ya da yörede devam eden turizm faaliyetlerinden en fazla etkilenen kesimlerin başında bölge ya da yöre halkının gelmesi, araştırmalarda görülen bu yöndeki eğilimin gerekçesini oluşturmaktadır (Yılmaz, 2017). Turizm olgusu çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel faktörleri etkilemesi açısından çok boyutlu ve turist ile ev sahibi toplum arasında etkileşim yaratması açısından ise dinamik bir süreçtir. Bu sürecin sağlıklı ve verimli geçmesi için fiziksel çevrenin ve yöre insanının sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan turizme hazırlanması ve katılması önemli bir konudur. Çünkü turizmin olumlu etkilerini en üst düzeye çıkarmak ve olumsuz etkilerini minimize etmek için yapılması gerekenlerden belki de en önemlisi, yerel toplumun turizm geliştirme planlamasına katılmasıdır. Yerel halkın turizm gelişim sürecine katılmasını sağlamak, onların bu konudaki görüş ve önerilerini almak ve turizm gelişimini teşvik yönünde karşılıklı fikir alışverişinde bulunmak yerel halkın kendilerini turizmin bir parçası olarak hissetmeleri açısından oldukça önemlidir. Turizmin gelişimi hakkında yöre halkının geniş katılım sağlaması hem yerel halkın beklentilerini karşılamakta hem de yöre halkının turizme katılımı sayesinde turistik koşulların iyileştirilmesine katkı vermektedir (Soykan, 2004; Mansuroğlu, 2006; Alaeddinoğlu, 2008; Dal & Baysan, 2007; Çetin, 2009).

Türkiye’de turizmin etkilerini yerel halkın gözünden inceleyen çok fazla sayıda bilimsel araştırma yapılmış olmasına rağmen; bu araştırmaları bütünsel bir bakış açısıyla bir arada analiz eden yayın sayısı oldukça sınırlıdır. Oysa bilimsel araştırmaların etkinliği genellikle bu yayınları tarihsel gelişim sürecinde hem nicelik hem de nitelik açısından sorgulayan yöntemler ile değerlendirilmektedir (Al, Soydal & Yalçın, 2010). Bu yöntemlerden biri de bibliyometridir. Bibliyometri kavramı; yayınlanmış dergi, kitap gibi bilimsel bilgi paylaşım araçlarının matematiksel ve istatistiksel tekniklerle incelenmesinde kullanılan bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (Pritchard, 1969). Bibliyometrik araştırmalarda yayınların yıllar itibarıyla belirli özellikleri analiz edilerek çeşitli bulgular elde edilmektedir (Al & Coştur, 2007; Barca & Hızıroğlu, 2009). Bu bulgular ile hem bir bilim alanının gelişim süreci değerlendirilebilmekte hem de o alana ilişkin geleceğe yönelik çıkarımlarda bulunulabilmektedir. Elde edilen bulgular o alanda ortaya çıkan sorunların takibini kolaylaştırdığı gibi, sorunları gidermeye yönelik düzenlemelerin tartışılmasını da sağlamaktadır. Dolayısıyla, bibliyometrik araştırmalardan ülkenin belirli bir alandaki bilim politikasına yön vermek amacıyla makro düzeyde de yararlanılabilmektedir (Karagöz & Kozak, 2014).

Lisansüstü tezler, ele alınan konuların belirli dönemler itibarıyla geniş kapsamlı olarak incelendiği bilgi kaynakları arasında önemli bir yere sahiptir. Sürekli gelişim halinde olan bu kaynakların bibliyometrik yöntemlerle incelenmesi oldukça faydalıdır. Bu bağlamda, çalışmada Türkiye’de turizmin etkileri konusunda yerel halkın bakış açısını ortaya koyan lisansüstü tezler çeşitli kriterlere göre birarada incelenmektedir. Konuya ilişkin bilgilerin tek bir çatı altında toplanması başta araştırmacılar olmak üzere farklı kesimlerin tek kaynak üzerinden birçok bilgiye ulaşmasına katkı sağlayacaktır. Çalışmanın bahsi geçen konunun gelişim seyri ve geleceğine ilişkin çıkarımda bulunmak açısından da yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Turizmin Çevresel, Ekonomik, Sosyo-Kültürel Etkileri

Belirli bir destinasyona yönelik turizm talebinin oluşması ve bu talebin devam ettirilmesi bakımından fiziksel çevre önemli bir yere sahiptir. Turizm gelişimi için sağlıklı ve temiz bir çevreye ihtiyaç vardır. Planlı ve kontrollü bir gelişme ile turizmin fiziksel çevre üzerinde olumlu etkide bulunabileceği açıktır. Ancak, plansız turizm gelişimi sonucunda doğal ve insan yapımı çevre kaynakları zarar görmektedir. Bu nedenle, turizm faaliyetlerinin fiziksel çevre üzerindeki olumlu etkileri yanında çok sayıda olumsuz etkisi de vardır. Turizmin destinasyonların fiziksel çevre unsurları üzerindeki olumlu etkileri; önemli doğal alanların korunması, arkeolojik, tarihi ve mimari değeri olan insan yapımı çekiciliklerin korunması, çevre kalitesinin artması ve mevcut altyapının iyileşmesi şeklinde sıralanabilir. Turizmin destinasyonda fiziksel çevre üzerinde yaratabileceği en önemli olumsuz etkiler ise su kirliliği, hava kirliliği, gürültü kirliliği, görsel kirlilik, katı atık (çöp) kirliliği, ekolojik dengenin bozulması, erozyon, sel gibi çevresel tehlikeler, tarihi ve arkeolojik alanların zarar görmesi ve arazi kullanım sorunları şeklinde özetlenebilir (Inskeep, 1991).

Ekonomik ve kitlesel bir olgu haline gelen turizmin özellikle gelişmekte olan ülke ekonomileri üzerindeki olumlu etkileri, turizmin ekonomik yönünü ön plana çıkarmıştır. Turizm, özellikle gelişmekte olan ülkeler için ekonomik darboğazların aşılması, döviz ihtiyacının karşılanması, gelir ve istihdam artışı gibi konularda önemli katkılarda bulunmaktadır (Çımat & Bahar, 2003). Ancak, turizm bir taraftan önemli ekonomik faydalar sağlarken; diğer taraftan farklı ekonomik maliyetleri de beraberinde getirebilmektedir (Altınok & Çetinkaya, 2003). Dolayısıyla, turizmin ekonomik etkilerini incelerken bu iki bakış açısını dikkate almak gerekir.

Turizmin ekonomik etkileri parasal (moneter) etkiler ve reel etkiler şeklinde ele alınmaktadır. Turistlerin yapmış oldukları tüketim harcamalarının bir ülkenin ekonomisinde yarattığı para hareketleri ve değişiklikleri parasal etkiler olarak adlandırılmaktadır. Bu etkiler genellikle turizmin dış ödemeler dengesine etkisi, turizmin gelir yaratıcı etkisi, turizmin kamu gelir ve harcamalarına etkisi, turizmin mal ve hizmet fiyatlarına etkisi şeklinde incelenmektedir (İçöz, 2005). Turizmin ekonomide yarattığı reel etkiler ise genellikle istihdam üzerindeki etkisi, ekonominin diğer sektörleri üzerindeki etkisi, dengeli kalkınmaya etkisi ile altyapı/üstyapı üzerindeki etkisi şeklinde incelenmektedir. Her ne kadar turizmin ekonomik etkileri genellikle olumlu bir bakış açısıyla ele alınsa da belirli durumlarda olumsuz yansımalarının olduğunu söylemek mümkündür. Örneğin; turizmin mevsimsel ya da dönemsel bir olay olması nedeniyle, yarattığı istihdam etkisi de genellikle mevsimlik olarak ortaya çıkmakta ve bu doğrudan istihdamın önemli bir bölümünü de mevsimlik işgücü oluşturmaktadır. Yoğun sezonda istihdam edilen işgücünün artması ekonomi açısından olumlu bir katkı iken; sezon dışında istihdam edilen işgücünün azalması ekonomi açısından olumsuz bir durumdur (İçöz & Kozak, 2002).

Turizm, bazılarının göre yerel kültürün ve özgünlüğün yok edilmesine neden olurken, tersini savunanlar için ise yerel kültürün korunması ve geliştirilmesine önemli katkıda bulunmaktadır. Ülkelerde yaşanan farklı deneyimler, her iki görüşü de destekler niteliktedir. Bu nedenle, turizmin sosyo-kültürel etkilerini olumlu ve olumsuz etkiler şeklinde ele almak mümkündür (Uslu & Kiper, 2006; Avcıkurt, 2015). Örneğin; turistler ziyaret ettikleri destinasyonda yaşayan yöre halkı ile birtakım ilişkiler içine girerek sosyo-kültürel ilişkiler geliştirmekte, ayrıca küreselleşen modern dünyada homojenleşen ve özgünlüğünü kaybeden kırsal alanlar turizm sayesinde canlanarak yerel kimlikler daha tanınır hale gelmektedir. Ancak turizmin hızla yoğunlaştığı bölgelerde ev sahibi toplumların yaşam tarzlarının turizm amaçlı olarak sunulması, zamanla bu bölgede ticarileşmeye neden olmakta ve yerel kimlikler, kültür ve yaşam tarzı bozularak özgünlüğü

yok olabilmektedir (Kervankıran, 2014). Bu bağlamda Kınır, Çelik, Sancar ve Akay (2014) tarafından Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yapılan bir araştırmada katılımcılar turizmin kültürel ve çevresel boyutta olumsuz ancak ekonomik etkilerinin olumlu yönde olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Turizmin toplumsal değişime etkilerinin bireysel davranış, aile ilişkileri, ahlaki tutumlar, değer sistemleri gibi sosyo- kültürel boyutlarla sınırlı kalmadığı aynı zamanda psikolojik etkilerinin de olduğu vurgulanmaktadır (Avcıkurt, 2015). Bu kapsamda değerlendirildiğinde turizm kavramının öznesi ve odak noktası insandır ve turizm etkinliklerine katılmada temel itici faktörün psikolojik tatmin arayışı olduğu görülmektedir. Turistlerin tatilleriyle ilgili beklentileri, tatillerinden tatmin düzeyleri, tatil süreçlerindeki tutum ve davranışları psikoloji biliminin kapsamında olduğundan turizm faaliyetleri ile psikoloji biliminin ilişkili iki alan olduğu anlaşılacaktır. Dolayısıyla insanların niyet, beklenti ve dünya görüşleri turizm olayını etkileyen faktörlerdir ve turizm olayı da insanların ruhsal ve fiziksel yapısına iyi gelen tıbbi gereksinim olarak değerlendirilmektedir (Kozak, Kozak & Kozak, 2015, p.17-18; Bahar & Kozak, 2015, p.126-127).

2.2. Literatür Özeti

İlgili literatür incelendiğinde, Türkiye'nin farklı turizm destinasyonlarında turizmin etkileri konusunda yerel halkın bakış açısını ortaya koyan çok sayıda araştırma yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmalarda turizmin olumsuz etkilerinden bahsedilmekle birlikte; yerel halkın turizme ve turizmin etkilerine yaklaşımının genellikle olumlu olması dikkat çekmektedir. Bu kısımda söz konusu araştırmalardan elde edilen bulgular özetlenmektedir.

Alaeddinoğlu (2008) tarafından yapılan araştırmada Sivas halkının genel anlamda kentte turizm gelişimine olumlu yaklaştığı tespit edilmiştir. Halk, turizmin olası olumsuz etkilerine rağmen, turizmin kentte yaratacağı olumlu etkilerin ağırlıkta olduğuna inanmakta ve buna bağlı olarak da turistlere karşı iyi niyet beslemekte ve onlarla iyi ilişkiler kuracaklarını ifade etmektedir. Foça'da gerçekleştirilen bir araştırmada (Gümüş & Özipekçe, 2009), halkın turizmin ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkilerine yönelik görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu görülmüştür. Afyonkarahisar'da yapılan bir araştırmada (Özdemir & Kervankıran, 2011) yerel halkın genel olarak turizmin ildeki gelişim sürecine olumlu yaklaştığı belirlenmiştir. Yerel halkın çoğunluğuna göre turizm ilin ekonomik olarak canlanmasında ve sosyo-kültürel gelişiminde önemli etkiye sahiptir.

Keskin ve Çontu'nun (2011) Ürgüp'e bağlı Mustafapaşa Kasabasında yaşayan yerel halkın turizme bakış açılarını saptamaya yönelik araştırmalarında yerel halkın, turizmin kasabada genellikle olumlu etkiler yarattığı yönünde görüş bildirdikleri görülmüştür. Amasra'da yapılan bir araştırmaya (Cengiz, 2012) göre yöre halkı turizmin şehrin tanıtımına, ekonomisine ve kültürel mirasının korunmasına katkıda bulunduğunu düşünmektedir. Ancak plansız arazi gelişimi nedeniyle turizm yörede doğal ve geleneksel özelliklerin zarar görmesine de neden olmaktadır. Duran (2013) tarafından Bozcaada'da yapılan araştırmada yerel halkın turizmden fayda elde ettikçe turizmin sosyo-kültürel, çevresel ve ekonomik etkilerini olumlu algıladıkları ortaya çıkmıştır. Ayvalık halkına yönelik olarak gerçekleştirilen araştırmada yerel halkın özellikle turizmin ekonomik etkilerini daha olumlu algıladığı, ancak turizmin sosyo-kültürel ve çevresel etkileri konusunda kararsız kaldıkları, kuşku duydukları belirlenmiştir (Yıldız, 2014).

Toprak (2015) tarafından Mardin'de yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre şehir halkı bölgede turizm sektörünün gelişmesiyle ortaya çıkabilecek değişimler için pozitif yönde görüş belirtmiştir. Ayrıca bölgede yaşayan insanlar turizmin en fazla ekonomik etkilerini daha sonra ise sosyal ve çevresel etkilerini önemsediklerini belirtmiştir. Boğan ve Sarıışık (2016) tarafından yürütülen araştırmaya göre Alanya halkı turizmin bölgeye olumsuz etkisinden ziyade olumlu etkisinin olduğunu kabul etmektedir. Yöre halkı

turizmin görüntü kirliliği ve trafik yoğunluğu yaratmadığını, otel ve turistik yapıların inşa edilmesinin de doğal çevreye zarar vermediğini düşünmektedir. Turizmin geleneksel kültürün değişmesine neden olduğu görüşü kabul görmemekle birlikte; yerel halk özellikle gençlerde alkol kullanımının, boşanma oranının, tecavüz ve fuhuşun artmasında turizmin olumsuz etkide bulunduğunu belirtmiştir

Mesci ve Dönmez (2016) Mudurnu halkının turizmin sosyal, ekonomik ve çevresel etkilerini olumlu algıladıklarını tespit etmiştir. Yerel halkın turizm faaliyetlerine doğrudan katıldığı ve turizm faaliyetlerini destekledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bölge halkı turizmden elde ettiği gelirin turizmin gelişmesiyle birlikte daha da artacağını düşünmektedir. Türker, Selçuk ve Özyıldırım (2016) turizm gelişiminin, Safranbolu halkının yaşam kalitesini genel olarak olumlu yönde etkilediğini, turizmin ekonomik, kültürel ve çevresel etkilerinin Safranbolu halkının yaşam kalitesine olumlu yansıdığını ancak sosyal etkilerinin ise olumsuz olduğunu ortaya koymuştur. Diyarbakır'da yürütülen bir araştırmada (Hançer & Mancı, 2017) yerel halkın turizm faaliyetlerinin ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkilerine yönelik algılarının genellikle olumlu yönde olduğu belirlenmiştir. Çelik (2019) tarafından yapılan araştırmada ise turizm alanında liderlik konusu ile ilgili yazılmış olan lisansüstü tezler çeşitli bibliyometrik özellikler açısından ele alınmıştır. Çalışma sonucunda en fazla tezin Gazi Üniversitesinde hazırlandığı, çalışılan tezlerde en çok dönüşümcü liderlik davranışlarının ve ölçeklerinin ele alındığı belirlenmiştir.

Daha önce de bahsedildiği gibi, bu araştırmaları tek bir çatı altında toplayan ve çeşitli kriterler açısından birlikte analiz eden çalışma yok denecek kadar azdır. Bu çalışmalardan biri Unur, Ertaş ve Kanca (2015) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada belirlenen veri tabanlarında yabancı ve yerli literatür sistematik taramaya tabi tutularak turizmin yalnızca sosyo-kültürel etkilerine ilişkin araştırmalar belirli kriterlere göre analiz edilmiştir. Benzer bir çalışma Yılmaz (2017) tarafından gerçekleştirilmiş ve farklı illerde turizmin çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel etkilerini konu alan araştırmaların temel bulguları içerik analizine tabi tutulmuştur.

3. YÖNTEM

Çalışmada, yerel halkın turizmin etkilerine yönelik bakışı ile ilgili hazırlanmış olan lisansüstü tezler bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Literatür taraması sonucunda 2000-2017 yılları arasını kapsadığı belirlenen tezlere, Yök Ulusal Tez Merkezi (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>) üzerinden kişiye özel kullanıcı adı ve şifre ile 15 Eylül 2017 tarihinden itibaren ulaşılmaya başlanmıştır. Ulaşılması kısıtlı olan bazı tezler, üniversitelerin kütüphane veri tabanları kullanılarak elde edilmiş, bazı yazarlara ise kişisel mail adreslerinden ulaşılarak tezler temin edilmiştir. Yaklaşık üç ay sonunda konuyla doğrudan ilişkili toplam 85 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Analizlerde kullanılacak kriterler belirlenirken daha önce yapılan benzer çalışmalardan (Güçlü Nergiz 2014; Turan, 2014; Aydın, 2014; Arıca, 2014; Gülü Demirbulat & Tetik Dinç, 2017) faydalanılmıştır. Söz konusu kriterler aşağıdaki gibidir:

- Tezin türü
- Yayınlandığı yıl
- Yayınlandığı üniversite
- Hazırladığı enstitü
- Yayınlandığı ana bilim dalı
- Danışman unvanı

- Araştırmanın yapıldığı il
- Tezin temel bulguları

Bu temel kriterler tanımlayıcı istatistikler ile analiz edilerek bulgular ortaya konulmuştur.

4. BULGULAR

Elde edilen verilerin analizinde frekans ve yüzde değerleri üzerinden değerlendirme yapılmış ve tezlerin temel bulguları ayrıca özetlenmiştir.

Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Tablo 1’de görüldüğü üzere incelenen dönemde Türkiye’de turizmin etkileri konusunda hazırlanmış lisansüstü tezlerin büyük çoğunluğunu (%84,7) yüksek lisans tezleri oluşturmaktadır.

Tablo 1: Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Türü	Frekans	%
Doktora	13	15,3
Yüksek Lisans	72	84,7
Toplam	85	100

Tezlerin Yayınlandıkları Yıllara Göre Dağılımı

Tablo 2’de lisansüstü tezlerin dağılımı üçer yıllık dönemler halinde gösterilmiştir. Hem yüksek lisans hem de doktora tezlerinin son üç dönemi kapsayan dokuz yıllık zaman diliminde (2009-2017) yoğunlaşması dikkat çekmektedir. Lisansüstü tezlerin toplam yaklaşık %80’i bahsi geçen dönemde hazırlanmıştır. Bu arada en fazla doktora tezi 2009-2011 döneminde hazırlanmışken, en fazla yüksek lisans tezinin hazırlandığı dönem 2012-2014 dönemi olmuştur. Öte yandan, 2005 yılında ne doktora ne de yüksek lisans tezi hazırlanmadığını belirtmek gerekir.

Tablo 2: Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Dönem	Doktora		Yüksek Lisans		Genel Toplam	
	F	%	F	%	F	%
2000-2002	1	7,6	8	11,1	9	10,5
2003-2005	-	-	3	4,1	3	3,5
2006-2008	-	-	7	9,7	7	8,2
2009-2011	6	46,1	11	15,2	17	20
2012-2014	2	15,3	23	31,9	25	29,4
2015-2017	4	30,7	20	27,7	24	28,2
Toplam	13	100	72	100	85	100

Tezlerin Yayınlandıkları Üniversitelere Göre Dağılımı

Lisansüstü tezlerin yayımlandıkları üniversitelere göre dağılımının verildiği Tablo 3’e ilişkin genel bir değerlendirme yapıldığında, otuzun üzerinde üniversitede lisansüstü tez hazırlandığını söylemek mümkündür. İlk üç sırada Gazi Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi’nin yer aldığı söylenebilir. Bu üniversiteleri Akdeniz Üniversitesi takip etmektedir. Yüksek lisans tezleri açısından Gazi Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ilk sırayı paylaşırken; doktora tezleri açısından da Dokuz Eylül ve Akdeniz Üniversitesi ilk sırayı paylaşmaktadır. İncelenen dönemde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi’nde doktora tezi hazırlanmadığını hatırlatmakta fayda vardır.

Tablo 3:Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	Doktora		Yüksek		Üniversite	Doktora		Yüksek	
	F	%	F	%		F	%	F	%
Gazi	3	23	8	11,1	Afyon Kocatepe	-	-	1	1,3
Muğla Sıtkı Koçman	-	-	8	11,1	Atılım	-	-	1	1,3
Dokuz Eylül	2	15,3	5	6,9	Beykent	-	-	1	1,3
Akdeniz	2	15,3	4	5,5	Erciyes	-	-	1	1,3
Ankara	-	-	4	5,5	Gaziantep	-	-	1	1,3
Çanakkale Onsekiz	-	-	4	5,5	Hacettepe	-	-	1	1,3
Sakarya	-	-	4	5,5	Harran	-	-	1	1,3
Atatürk	1	7,6	2	2,7	Kafkas	-	-	1	1,3
Balıkesir	-	-	3	4,1	Karabük	-	-	1	1,3
İstanbul	-	-	3	4,1	Karamanoğlu	-	-	1	1,3
Süleyman Demirel	1	7,6	2	2,7	Marmara	1	7,6	-	-
Adnan Menderes	1	7,6	1	1,3	Mustafa Kemal	-	-	1	1,3
Anadolu	-	-	2	2,7	Namık Kemal	-	-	1	1,3
Düzce	-	-	2	2,7	Nevşehir H.B.V.	-	-	1	1,3
Ege	-	-	2	2,7	Selçuk	-	-	1	1,3
Mersin	1	7,6	1	1,3	Uşak	-	-	1	1,3
Trakya	-	-	2	2,7	Yıldız Teknik	1	7,6	-	-
Toplam	11	84	57	78		2	15	15	19

Tezlerin Hazırlandıkları Enstitülere Göre Dağılımı

Lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılım tablosuna (Tablo 4) bakıldığında, büyük çoğunluğunun (% 85,8) sosyal bilimler enstitüleri bünyesinde hazırlandığı görülmektedir. Eğitim bilimleri enstitülerinde hazırlanmış lisansüstü tezler ise %9,4'lük payları ile ikinci sırada yer almaktadır. Yüksek lisans ve doktora tezleri açısından ayrı ayrı değerlendirme yapıldığında da sosyal bilimler enstitülerinin yine ilk sırada olduğu görülmektedir.

Tablo 4:Tezlerin Hazırlandıkları Enstitülere Göre Dağılımı

Enstitü	Doktora		Yüksek Lisans		Genel Toplam	
	F	%	F	%	F	%
Sosyal Bilimler Enstitüsü	9	69,2	64	88,8	73	85,8
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	2	15,3	6	8,3	8	9,4
Fen Bilimleri Enstitüsü	1	7,6	1	1,3	2	2,3
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	1	7,6	1	1,3	2	2,3
Toplam	13	100	72	100	85	100

Tezlerin Yayımlandıkları Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı

Tablo 5'e göre lisansüstü tezler 22 farklı anabilim dalında hazırlanmıştır. Ancak tezler sırasıyla Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı ve Turizm İşletmeciliği Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda yoğunlaşmaktadır. Öte yandan, ana bilim dalları açısından yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerine kıyasla daha fazla çeşitlilik gösterdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 5: Tezlerin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı

A.B.D.	Doktora		Yüksek Lisans		A.B.D.	Doktora		Yüksek Lisans	
	F	%	F	%		F	%	F	%
Turizm İşletmeciliği	3	23	24	33,3	Antropoloji	-	-	1	1,3
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	2	15,3	9	12,5	İlköğretim	-	-	1	1,3
Turizm İşletmeciliği Eğitimi	3	23	6	8,3	Rekreasyon Yönetimi	-	-	1	1,3
Coğrafya	1	7,6	7	9,7	Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi	-	-	1	1,3
İktisat	1	7,6	4	5,5	Tarım Ekonomisi	-	-	1	1,3
Sosyoloji	-	-	4	5,5	Kamu Yönetimi	-	-	1	1,3
İşletme	1	7,6	2	2,7	Halkla İlişkiler ve Tanıtım	-	-	1	1,3
Beden Eğitimi ve Spor	1	7,6	2	2,7	Halk Bilimi	-	-	1	1,3
Sosyal Çevre Bilimleri	-	-	2	2,7	Felsefe ve Din	-	-	1	1,3
Turizm ve Otel	-	-	1	1,3	İşletme Yönetimi	-	-	1	1,3
Mimarlık	1	7,6	-	-	Siyaset Bilimi ve	-	-	1	1,3
Toplam	13	99	61	84				11	14

Tezlerin Danışman Unvanlarına Göre Dağılımı

Lisansüstü tezlerin danışman unvanlarına göre dağılımı incelendiğinde (Tablo 6) en fazla tez çalışması yürüten danışman unvanının Yrd. Doç. Dr./Dr. Öğr. Üyesi (% 44,7) olduğu anlaşılmaktadır. Yüksek lisans ve doktora tezleri ayrı ayrı değerlendirildiğinde her iki kategoride de yine Yrd. Doç. Dr./Dr. Öğr. Üyesi unvanına sahip öğretim üyeleri ağırlıktadır. Öte yandan, bir tane yüksek lisans tezi biri Doç. Dr. diğeri Yrd. Doç. Dr./Dr. Öğr. Üyesi olmak üzere iki kişi danışmanlığında yürütülmüştür.

Tablo 6: Tezlerin Danışman Unvanlarına Göre Dağılımı

Danışman Unvanı	Doktora		Yüksek Lisans		Genel Toplam	
	F	%	F	%	F	%
Prof.Dr.	4	30,7	20	27,7	24	28,2
Doç.Dr.	5	38,4	17	23,6	22	25,8
Yrd.Doç.Dr./Dr. Öğr. Üyesi	4	30,7	34	47,2	38	44,7
Doç.Dr+Yrd.Doç.(iki danışmanlı)	-	-	1	1,3	1	1,1
Toplam	13	100	72	100	85	100

Tezlerin Araştırmanın Yapıldığı İllere Göre Dağılımı

Tablo 7’de, lisansüstü tezlere konu olan araştırmaların yapıldığı illere göre dağılımı verilmiştir. Araştırma alanı olarak en çok tercih edilen iller sırasıyla, Antalya , Muğla ve İzmir olmuştur. Aynı anda birden fazla ilde yapılan üç yüksek lisans tezi ise “Diğer” başlığı altında verilmiştir.

Tablo 7: Tezlerin Araştırmanın Yapıldığı İllere Göre Dağılımı

İller	Doktora		Yüksek Lisans		İller	Doktora		Yüksek Lisans	
	F	%	F	%		F	%	F	%
Antalya	5	38,4	8	11,1	Bitlis	-	-	1	1,3
Muğla	-	-	11	12,9	Tokat	-	-	1	1,3
İzmir	2	15,3	8	11,1	Balıkesir	-	-	1	1,3
Ankara	1	7,6	3	4,1	Tekirdağ	-	-	1	1,3
Çanakkale	1	7,6	3	4,1	Gaziantep	-	-	1	1,3
Erzurum	1	7,6	3	4,1	Sakarya	-	-	1	1,3
Kayseri	-	-	3	4,1	Çorum	-	-	1	1,3
Aydın	1	7,6	2	2,7	Karaman	-	-	1	1,3
Isparta	-	-	3	4,1	Afyon	-	-	1	1,3
Nevşehir	-	-	2	2,7	Mersin	-	-	1	1,3
Edirne	-	-	2	2,7	Artvin	-	-	1	1,3
Bolu	-	-	2	2,7	Şanlıurfa	-	-	1	1,3
Bursa	1	7,6	1	1,3	Hatay	-	-	1	1,3
Denizli	1	7,6	1	1,3	Kırklareli	-	-	1	1,3
Çankırı	-	-	1	1,3	Giresun	-	-	1	1,3
İğdır	-	-	1	1,3	Diğer	-	-	3	4,1
Toplam	13	99	54	71				18	23

Tezlerin Temel Araştırma Bulgularına Göre Değerlendirilmesi

Yukarıda yer verilen sayısal bilgilerin yanı sıra lisansüstü tezlerin temel bulguları da incelenmiştir. İnceleme sonunda ulaşılan temel bulgular şu şekildedir: Turizmin etkileri konusunda farklı görüşler olsa da; yerel halkın genel olarak turizmi desteklediği ve turizmin etkilerine olumlu baktığı görülmektedir. Yerel halk, turizmi özellikle gelir getirici ve istihdam yaratıcı bir sektör olarak görmekte ve turizmin bölgesel kalkınmada önemli bir faktör olduğuna işaret etmektedir. Yerel halk, bazı yörelerde turizmin yanlış arazi kullanımına neden olduğunu ve turistik faaliyetler için doğal kaynakların bilinçsizce kullanıldığını düşünmektedir. Yöre halkı aynı zamanda, turizmin çevresel sorunlara ve kültürel yozlaşmaya neden olduğunu düşünmektedir. Kırsal kesimlerde turizmin gelişmesi ile birlikte geçim kaynağının tarıma dayalı olduğu dönemlere kıyasla yerel ürünlerin satışının arttığı ancak aynı zamanda bölgedeki akrabalık ilişkilerinin zayıfladığı belirtilmektedir. Yerel halkın birtakım demografik özelliklerinin, turizmin etkilerinin algılanmasında değişkenliğe neden olduğu gözlemlenmektedir. Örneğin, turizmden ekonomik fayda sağlanması daha olumlu algılamaya yol açmaktadır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sürdürülebilir turizm gelişimi için turizmden en çok etkilenen paydaşlardan biri olan yerel halkın desteği oldukça önemlidir. Türkiye'nin çeşitli illerinde yerel halkın turizmin etkilerine yönelik görüşlerini ortaya koyan çok sayıda araştırma yapılmıştır. Ancak, bu araştırmaları tek çatı altında toplayan ve analiz eden çalışma yok denecek kadar azdır. Bibliyometrik analiz bu konuda önemli fonksiyonlar üstlenebilecek yöntemlerden biri olarak dikkat çekmektedir. Bu kapsamda, çalışmada yerel halkın turizmin etkilerine bakış açısı ile ilgili lisansüstü tezler belirli kriterler dahilinde bibliyometrik yöntemle analiz edilmiştir. Lisansüstü tezlerin konusunu oluşturan araştırmaların ağırlıklı olarak Türkiye'nin önde gelen turizm destinasyonlarında yürütüldüğü söylenebilir. Bu destinasyonlar arasında Antalya ili önde gelmektedir. Bu bulguların benzer araştırmaların

(Duran, 2013; Toprak, 2015; Mesci & Dönmez, 2016) bulguları ile örtüştüğü görülmektedir.

Son dönemde, yerel halkın turizme ve turizmin etkilerine yönelik bakış açısının yoğun ilgi duyulan konulardan biri olması, lisansüstü tezlerin son yıllarda artış göstermesinin en önemli nedenlerinden birisidir. Ayrıca, yaklaşık son 8-10 yıllık dönemde üniversiteler bünyesinde turizmle ilgili çok sayıda yüksekokul ve özellikle fakültelerin açılmasının yanısıra, faaliyete geçen lisansüstü bölüm ve programların sayısındaki artış da önemli bir neden olarak görülebilir. Öte yandan ilgili lisansüstü tezlerin daha çok yüksek lisans tezlerinden oluşması dikkat çekmektedir. Bunun temel nedeni, yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerine kıyasla daha kısa sürede tamamlanması olabilir.

Gazi Üniversitesi'nin hem doktora hem de yüksek lisans alanında en fazla sayıda tez hazırlanan üniversite olduğu görülmektedir. Dolayısı ile bu alanda çalışmak isteyenler Gazi Üniversitesinin programlarını takip edebilirler. Şüphesiz, bunda Gazi Üniversitesi'nin Türkiye'nin en eski üniversitelerinden biri olması ve uzun yıllardır turizm alanında lisansüstü düzeyde eğitim vermesinin etkisi vardır. Lisansüstü tezlerin çoğunlukla sosyal bilimler enstitülerinde hazırlanmış olması, turizmin sosyal bilimler alanına girmesi nedeniyle lisansüstü turizm programlarının ağırlıklı olarak sosyal bilimler enstitüleri bünyesinde bulunması ile açıklanabilir. Öte yandan, lisansüstü tezlerin bir kısmının sosyal bilimler enstitüsü dışındaki diğer enstitülerde hazırlanmış olması, turizmin aynı zamanda disiplinler arası bir alan olması ile ilgilidir.

En fazla lisansüstü tez danışmanlığı yapan öğretim elemanlarının Yrd. Doç. Dr./Dr. Öğr. Üyesi unvanına sahip öğretim üyelerinden olması beklenen bir sonuçtur. Zira, bahsi geçen unvana sahip kişilerin akademik camiada sayısal çoğunluğu ellerinde bulundurdukları bilinmektedir. Öte yandan, 2018 yılı Mart ayında yapılan yasal düzenleme ile Yrd. Doç. Dr. unvanı kaldırılarak yerine Dr. Öğretim Üyesi unvanı getirildiğini hatırlatmak gerekir.

Bu araştırma turizm alanında sadece yerel halkın bakış açısını konu alan lisansüstü tezleri ele almıştır. Bu yönden bir sınırlılık olmakla birlikte ele alınan bibliyotmerik özellikler açısından önem arz etmektedir. Bundan sonraki çalışmalarda yerel halkın bakış açısı konusunun diğer alanlarda nasıl ele alındığı araştırılabilir. Bu tarz çalışmaların, belirli aralıklarda yenilenmesinin ve güncellenmesinin ilgili literatüre ve sektöre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. İleride benzer çalışma yapacak araştırmacılara, lisansüstü tezler dışındaki benzer yayınların ve yerel halk haricindeki diğer paydaşların bakış açısının analiz edilmesi önerilebilir. Ayrıca hem Türkiye'deki destinasyonların hem de Türkiye ile diğer ülkelerin karşılaştırmalı analizine yönelik çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Al, U. & Coştur, R. (2007). Türk psikoloji dergisinin bibliyometrik profili. *Türk Kütüphaneciliği*, 21 (2), 142-163.
- Al, U., Soydal, İ. & Yalçın, H. (2010). Bibliyometrik özellikleri açısından Bilig'in değerlendirilmesi. *Bilig*, 55, 1-20.
- Alaeddinoğlu, F. (2008). Sivas kentinde halkın turiste ve turizme bakışı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-23.
- Altınok, S. & Çetinkaya, M. (2003). Turizm sektörü ve Türkiye'de turizm sektöründeki gelişmelerin ekonomik açıdan değerlendirilmesi. *TSA*, 7(3), 25-151.
- Arıca, R. (2014). Seyahat işletmeciliği literatürünün gelişim süreci: Türkiye'de hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının bibliyometrik olarak incelenmesi. *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, Aydın.

- Avcıkurt, C. (2015). *Turizm sosyolojisi genel ve yapısal yaklaşım*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Aydın, B. (2014). Yükseköğretim Kurulu tez merkezinde (yöktez) yiyecek içecek işletmeciliği alanında kayıtlı bulunan tezlerin bibliyometrik analizi. *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, Aydın.
- Bahar, O. & Kozak, M. (2015). *Turizm ekonomisi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Barca, M. & Hızıroğlu, M. (2009). 2000'li Yıllarda Türkiye'de stratejik yönetim alanının entelektüel yapısı. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(1), 113-148.
- Boğan, E. & Sarıışık, M. (2016). Yerel halkın turizm faaliyetine yönelik görüş ve algılamalarının belirlenmesi üzerine alanya'da bir araştırma. *Kastamonu Üniversitesi İİBF Dergisi*, 12, 325-342.
- Cengiz, B. (2012). Local residents' perceptions of and attitudes toward sustainable tourism planning and management in Amasra (Turkey). *Landscape Planning*, 8, 177-197.
- Çelik, S. (2019). Turizm alanında liderlik konusu ile ilgili hazırlanmış tezlere yönelik bibliyometrik bir analiz, *Journal of Academic Value Studies*, 5(4), 516-527.
- Çetin, T. (2009). Beypazarı'nda turist-yerli halk etkileşimi ve turizmin sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, IX (1), 15-32.
- Çımat, A. & Bahar, O. (2003). Turizm sektörünün Türkiye ekonomisi içindeki yeri ve önemi üzerine bir değerlendirme. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, 6, 1-18.
- Dal N., & Baysan S. (2007). Kuşadası'nda kıyı kullanımı ve turizmin mekânsal etkileri konusunda yerel halkın tutumları. *Ege Coğrafya Dergisi*, 16, 69-85.
- Duran, E. (2013). Yerel halkın sürdürülebilir turizm gelişimine yönelik tutumları: Bozcaada Örneği. *Uluslararası Hakemli Beşerî ve Akademik Bilimler Dergisi*, 2(3), 76-94.
- Güçlü N. H. (2014). Türkiye'de lisansüstü turizm tezlerinin bibliyometrik profili (1990-2013). *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, Aydın.
- Demirbulat, Ö. G. & Dinç, N. T. (2017). Sürdürülebilir turizm konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik profili. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14 (2), 20-30.
- Gümüş, N. & Özüpekçe, S. (2009). Foça'da turizmin ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkilerine yönelik yerel halkın görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 398-417.
- Hançer, Ş. & Mancı, A. R. (2017). Yerel halkın turizme bakış açısının belirlenmesi üzerine bir araştırma: Diyarbakır örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(4), 70-91
- Inskeep, E. (1991). *Tourism planning: An integrated and sustainable development approach*. New York: John Wiley & Sons.
- İçöz, O. (2005). *Turizm ekonomisi*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- İçöz, O. & Kozak, M. (2002). *Turizm ekonomisi*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Karagöz, D. & Kozak N. (2014). Anatolia turizm araştırmaları dergisi'nin bibliyometrik analizi: Araştırma konuları ve kurumlar arası iş birliğinin sosyal ağ analizi ile incelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 28(1), 47-61.
- Kervankıran, İ. (2014). Beypazarı/Ankara örneğinde turizmin ekonomik, toplumsal ve çevresel etkilerine yerel halkın yaklaşımı. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 133-153.

- Keskin, E. & Çontu, M. (2011). Mustafapaşa (Sinassos) kasabasında yaşayan halkın turizm bakış açısını belirlemeye yönelik bir alan araştırması. *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, 3(2), 37-55.
- Kıngır, S., Çelik, S., Sancar, M. Fatih & Akay, B. (2014). Perception of local community on tourism: A study in the southeast anatolia region (sear), Nişantaşı Üniversitesi *Sosyal Bilimler Dergisi* 2(1), 43-64.
- Kozak, N. Kozak, M.A. & Kozak, M. (2015). *Genel turizm: İlkeler-kavramlar*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Mansuroğlu, S. (2006). Turizm gelişmelerine yerel halkın yaklaşımlarının belirlenmesi: akseki/antalya örneği. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 19(1), 35-46.
- Mesci, M. & Dönmez, G. (2016). Turizmin bölgesel kalkınma ve yerel halk üzerindeki etkisi: Mudurnu örneği. *AİBÜ SBE Dergisi*, 16(2), 21-50.
- Özdemir, M.A. & Kervankıran, İ. (2011). Turizm ve turizmin etkileri konusunda yerel halkın yaklaşımlarının belirlenmesi: Afyonkarahisar örneği. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 24, 1-25.
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics?. *Journal of Documentation*, 25(4), 348-349.
- Soykan, F. (2004). *Kırsal Alanların Turizm Potansiyelinin Saptanması ve Şirince Köyü'ne (İzmir) Uygulanması*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Toprak, L. (2015). Mardin'de halkın turizm algısı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(54), 201-218.
- Turan, A. (2014). Turizm konulu yüksek lisans tezlerinin bibliyometrik özellikleri (1984-2013). *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, Aydın.
- Türker, N., Selçuk Ş. & Özyıldırım, A. (2016). Turizmin yerel halkın yaşam kalitesi üzerine etkisi. *Karabük Üniversitesi SBE Dergisi*, 6 (1), 1-13.
- Unur, K., Ertuş, Ç. & Kanca, B. (2015). Turizmin sosyo-kültürel etkilerine ilişkin yapılmış araştırmaların analizi. 1. *Eurasia International Tourism Congress: Current Issues, Trends, and Indicators*, Konya.
- Uslu, A. & Kiper, T. (2006). Turizmin kültürel miras üzerine etkileri: beypazarı/ankara örneğinde yerel halkın farkındalığı. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 3(3), 305-313.
- Yıldız, S. B. (2014). Yerel halkın turizm algısı: Ayvalık örneği. *9th International Conference: New Perspectives in Tourism and Hospitality*, Balıkesir.
- Yılmaz, İ. (2017). *İl il Türkiye'de turizmin çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel etkileri (İçerik Analizine Dayalı Bibliyometrik Bir Yaklaşım)*. Ankara: Detay Yayıncılık
- Yök Ulusal Tez Merkezi (2017). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, Erişim Tarihi: 15.09.2017.

Yazar(lar) Hakkında

Rezan ÇIKRIK

Rezan ıkırık, yüksek lisansını Nevşehir H.B.V. Üniversitesi'nde tamamlayarak Bilim Uzmanı olmuştur. İlgi alanları turizm pazarlaması ve turizm yönetimidir.

Prof. Dr. İbrahim YILMAZ

Prof. Dr. İbrahim YILMAZ doktorasını Dokuz Eylül Üniversitesi'nde tamamladı. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Rehberliği bölümünde bölüm başkanı olarak görev yapmaktadır. Çalışma alanları hizmet kalitesi, turizm pazarlaması, destinasyon pazarlaması ve yönetimi, turizm rehberliği'dir. Halen Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm Rehberliği Anabilim Dalı Başkanı olarak görev yapmaktadır.

Öğretim Görevlisi Lutfullah Sadi TOPRAK

Lutfullah Sadi TOPRAK yüksek lisansını Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde tamamladı. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Gevaş Meslek Yüksekokulu Otel Lokanta ve İkram Hizmetleri bölümünde öğretim görevlisi olarak görev yapmaktadır. Çalışma alanları turizm pazarlaması, turizm İşletmeciliği, destinasyon yönetimidir.